

Hol í høvðinum

— Í messuni — umborð bleiv tað til: »Einoygdar kúlur, ið manna hasa samgonguna. Eru teir veruliga so skitbýttir, so barberaðir fyri vanligt vit og skil, at teir trúgva hasum slutrinum, teir varpa út til fólk«?

— Nei, eg veit ikki: Hvat heldur tú?

Framleiðslukostnaður og keypiorka

Tað verður millum búskaparfrøðingar — í allari almindilgheit hildið, at arbeiðsmarknaðarpartarnir hava litið og onki árin á lónarlagið í einum landi.

Sundsteinska proklamationin um lónarskurð (tað er bæði illoyal kapping og minking av keypiorku konsumentins alt í senn), so kemur henda at skaða okkara víðurskipti við flest øll lond, og serliga við londini innan EEC-felagsskapin, har vit frammanundan eru í álvarsligum trupulleikum (við ákærum um unfair-kapping) orsakað av at vit subsidiera — stuðla — gjalda hall — »hera aftur« — við upphædd, ið er fleiri hundrad milliónir krónur størri enn allar lónarútreiðslurnar í framleiðsluni innan okkara fiskivinnu (les okkara blokkvinnu).

av keypiorku, ið eftir finst í okkara samfelagi (við lónarskurði — arbeiðsloysi), so vil tann svenski áhugin fyri Føroyum helst detta fullkomiliga burtur. Volvo, Scania, Bofors og Electrolux leiðslurnar ómaka sær neyvnan við positivari argumentation til frama fyri føroyska fiskivinnu, nú ta tað sindrið teir annars hava selt til Føroya sær út til at fella heilt burtur.

Hetta domið við svium vil óivað fara at líkjast víðurskiptunum í flest øllum londum.

Marshallhjálp

Annað var so, at lögdu vit

Tað heita eplið

Tað er eingin sum helst ivi um, at studningurin til fiskivinnuna er vordin eitt epli so heitt, at ongin torir at nerta við tað. Tað er ivaleyst eisini rætt, ta tað i oddagrein í Okkara Millum verður sagt soleiðis: »Tað er neyvnan ov nógv sagt, at ein samráðingarkreppa er við at taka seg upp. Vit mala sum hundur um heitan greyt. Vit vága okkum ikki at nerta við teir avgerandi spurningarnar, sum eru: Hvussu skulu vit á okkara heima-beiti laga okkum eftir teimum krøvum, sum EF setir?« undirskrivað BD.

Nú faa vit at siggja. — Og tað, sum vit eisini faa at siggja, tað verður sjálvsagda ring áriníð av hesum tí síðsta superfrelsta útspæli harra Sundsteins, nú (dagin eftir) ólavsoku!

Genialt! Tað má tað sigast at vera.

Eitt forsligið høvdi!

Eitt høvdi, ið setti seg av sjálv?

— Á ólavsoku?

Utopi og kaldur veruleiki

Harra gud, forútsætningurin fyri at ein tilikur politikkur skal »eydnast« er eitt stongt land (ið aftur forútsætur handilssamband við eitt annað stongt land) og i so máta so er Berlin-múrurin fallin !!!

Lónarútreiðslurnar á føroyskum blokkvirkjum vóru í -88 einar 150 til 200 mill. kr. lægri enn studningurin, ið henda vinna tók inn í -89. Hesar lónarútreiðslur (hesin framleiðslukostnaður) sigur føroysk vinnulivsstýring vera alt ov stórar(vinnan ber seg ikki — og tí skulu lónirnar minkast). Ein goður helmingur av hesum lönun verður tikin inn aftur av vinnulivspolitiksum myndugleikum sum skattur og tvungin uppsparing og hvør sigur, at tað ikki nettupp eru krónurnar hjá lónarfólkunum (í blokkvinnuni), ið verða brúktar til at stuðla hesi somu blokkvinnu við. Ja, hvi ikki, í øllum forðum so vita hesi fólk, at øll tæy, ið brúka henda studning, hesi lata so ikki eitt kløvið oyra inn í landskassan til henda sama goða studning, og um teirra studningspartur, sum i hesum forinum verður mótróknaður bruttolónarupphæddini í blokkvinnuni, ella um hann fer sum upphøggingarstuðul til Jákup

kortini á bordið og góvust við at spæla fólk í húsi, so høvdu svenskarar (og fyri tað allar aðrar norðurlantiskar tjóðir) møguliga tikið saman hendur og høvdu sæð eitt sindur burtur frá reinum handilsligum avtalum til fyrimunar fyri einum slagi av Palme-ella Marshallhjálp, soleiðis at vit fingur bygt upp aftur hetta, ið er felags fyri allar Atlantiskar tjóðir. Okkara fiskigrunnar, sum vit í egoismunnar heilaga navni hava etið okkum um ryggen av.

So dygt hava vit etið — at eftir stendur — skjótt — ein úthurð uttan karm — ein kókur, ið varð útskiptur »staðiliga« sambært nýggjasta Bo Bedre — eitt kóksbord, ein viskur av kinakáli og tómar vinflokkur.

Dumping

Tað er greitt, (fyri at nevna eitt dømi), at eitt nú sviar (Volvo/Saab/Scania bílar, kolidiskar, Boforskanónir v.m.) ikki hava tann stóra áhugin i at gera handilsavtalur við føroyingar (um blokk fyri dumpingprísir), so leingi vit leggja verðsins hægsta toll á teirra framleiðslu. — Toll — ið vit nýta til at »stuðla« einari fiskivinnu, ið er ein knivur í ryggin á svenskar fiskivinnu.

Svøríki keypir ivaleyst nokur fá føroysk fiskatons, mest óivað av prinsipiellum, kanska søguligum, orsökum (møguliga av berari høfligheit), men so heldur ikki meira.

Og áhugi

Leggjast vit nú (sambært Sundstein) á tað sindrið

meðan teir hinvegin eru samdir um at lónarlag/lónarumkostningar meira — fyri ikki at siga heilt — er ein internationalur spurningur, i øllum forðum i londum, har samvinna/samhandil er landanna millum. Lónarlagið er ikki einans ein útreiðslupostur í framleiðsluni, lónarlagið er eisini fortreytin ella grundarlagið undir keypiorku til ein hvørja framleiðslu.

Tað kann eisini einfalt sigast, at lond, har keypiorkan er (verður) skerd, hesi lond hava litlan og ongan áhuga hvørki so ella so.

Illoyal kapping og keypiorka

Lita vit eftir okkara samhandilspartnarum, bæði innan og uttanfyri EEC, so er eyðsæð, at tann

John Smith
skrivar

i Lopra á veg til New Zealand, tað er eitt feitt. Hallið stavar frá hesum eina og sama og studningurin fer til tað eina og sama. At nakað fer til upphøgging hjá Jákupi er ti at Jákup var »kroystur« til at gera hallblokk og ti Jákup ikki heldur enn hinir, Aksel, Olaf, Osmund, Ivan, Svend T., Petur R. o.s.fr. o.s.fr. ja, og Jógvan Ingvard vilja nakað so liberalt sum at taka skráðlið, ið stendst av at framleiða hall.

Alment loyndarmál

Í EF-regi er hetta unfair kapping, ið m.a. forðar fyri nøkrum, ið líknar avtalu við EEC, og verða lónirnar skornar við 10, 20 ella 30% afturat, so er hetta enn meira unfair kapping, umframt hetta, ið varð nevnt frammanundan, um avleiðingarnar, ið standast av skerdari keypiorku til Electroluxvaskimaskinur, Miele-dustsugvarar, hvirlur, komfýrar og kókar og hvat veit eg. Alt hetta vita øll alt um. Men hvørki á Føroya Fiskasølu ella i Føroya landsstýri (raðfylgjan er rott) hava teir enn funnið útav at seta tey røttu nevni á ingrediensirnar, ið fara i henda goða greyt. Støðan er lika so hult forlorin sum hon var tað áðrenn kynsundirvising varð tikin upp i skúlunum. Á flaka-ella blokkvirkjunum vita tey alt um hetta. Tey vita eisini, at hetta, ið ber heitið blokkur, (treður, grønur og so alt alfabetið afturat — óansæð) — tey vita til bevistleysheit, at tað er ein lortavøra, ið gevur veldugt hall, ið eisini er sera trupul at gera (ti tað eru óhumsk krøv, ið sett verða til máttolerancar, sandmaðka-, blóðplettar, livrabrodna-, homogenitets-toleransar ...) v.m. v.m. v.m.

Mikla lygnin og formálsloysi

Tey vita, at lika mikið hvussu tey so kíta seg, so røkka tey aldri á mál.

— Tey vita at tað er eitt garanterað hall, tey hava i eygsjón hvønn tann einasta dag.

Ert tú partur av teimum, ið faast við fiskivinnu úti til havs, tá er tað neyðugt við einari veldugari portión av fatalismu, ið skal við niður i sekkir hvørja ferð tú leggur frá landi — og ongin ivi er um, at skalt tú livbjarga sær á einum føroyskum blokkvirkji, tá er mental-survival treytað av karraari fatalismu.

TÍ ONGIN — ONGIN — KANN DAG UM DAG LIVA SAMAN VIÐ SJÁLVUM SÆR OG ØÐRUM, (UTTAN AT TAÐ EYDNAST, UM IKKI ANNAÐ SO Í BLANTI), AT SANNFØRA SJÁLVAN SEG OG ONNUR, UM AT TAÐ, IÐ EIN GER, TÆNIR EINUM ELLA ØÐRUM MINSTAMÁTI AV POSITIVUM ENDAMALI — TAÐ LIGGR SOLEIÐIS TIL — VIT ERU SOLEIÐIS — TAÐ ER SJÁLVT INNIHALDIÐ Í TÍ, VITERU.

Sjálvt vápnafarmleiðsla hevur fyri neyðini eitt »formálsmotiv« — annaðhvørt tað so er at jarðleggja Adolf Hitler ella sjálvar profitturin, ið stendst av sjálvari vápnafarmleiðsluni, profittur, ið verður gjørdur partur av motivinum, um tú manglar ein Hitler. Blokkur er formálsleysur allan vegin igjøgnum og tað er fundamental brekið i føroyskari fiskivinnu, tá røtt verður um framleiðslukostna. Her skal verða lagt afturat, at tað er at vóna, at blokkur er »formálsleysur«: It better be! Ti er hann tað ikki, so Gud hann náði teir, ið stýra framleiðsluni i blokk.

Útlið og ábyrgdin

Her er ikki meint við sær einstøku blokkvirkisleiðslurnar, hvørs størsta mentala avrik til eina og hvørja tíð er at avlesa dekningsbidragsútrokn-